

Sociale vergelijking & emoties

Hypothese:

emoties komen tot stand doordat mensen als reactie op bepaalde prikkels een zekere fysiologische opwinding ervaren, die ze in emotionele termen verklaren.

MAW: de fysiologische opwinding geeft aanzet tot een cognitief proces dat de aard van de ervaren emotie bepaalt. Dit cognitieve proces bestaat in bepaalde omstandigheden uit sociale vergelijking.

- Mensen proberen een objectieve verklaring te vinden voor de opwinding
Afhankelijk van de aard vd gevonden verklaring volgt wel/niet subj. Ervaring v emotie

! Wnr mensen gn gepaste verklaring vinden vr de opwinding dan vergelijken ze zich met anderen die zich in dezelfde situatie bevinden

Angst & sociaal gedrag

Schachter: “als iemand angstig is, zal dit dan leiden tot een toename in het zoeken van gezelschap?”

Theorie Festinger: JA

- ⇒ ontbreken van objectieve info gaat leiden tot sociale vergelijking om angstgevoelens op hun redelijkheid te beoordelen

Liever samen of liever alleen?

Experiment van Schachter

O.V: elektroshocks “licht” (lage angstconditie) – “pijnlijk” (hoge angstconditie)

A.V: op papier aanduiden hoe pp wachtperiode wilden doorbrengen: alleen, samen, geen voorkeur

Resultaten:

- hoge angstconditie: 2/3 samen
- lage angstconditie: 1/3 samen, meerderheid geen voorkeur

Ook de gemiddelde intensiteit van keuze was groter in hoge angstconditie

- Angst leidt tot samen gaan

Waarom leidt angst tot affiliatie?

Waarom? 4 verklaringen voor de angstevaluatiehypothese

1. Indirecte angstreductie: gezelschap als afleiding
2. Ontvluchting: sociale steun verwerven of ontsnappen
3. Cognitieve klaarheid- of onzekerheidsreductie: bijkomende info. Zoeken
4. Directe angstreductie: samenzijn heeft angstreducerend effect

Stap 1: alleen lotgenoten instrumenteel?

Experiment Schachter: idem verloop als vorig experiment

O.V: gezelschap lotgenoten – studentes die wachten voor een ander exp.

A.V: idem basisexperiment

Resultaten:

Studenten die de kans hadden om samen te wachten met een lotgenote kozen daar 6/10 keer voor, studentes die anderen als gezelschap kregen kozen daar nooit voor.

⇒ De samenkeuze bij hoge angst was dus zeer selectief: er was een gerichte keuze voor personen die zich in een vergelijkbare toestand bevonden als de pp (lotgenoten)

! PROBLEEM voor de hypothese van de indirecte & directe angstreductie

Stap 2: mogelijkheid tot verbale communicatie nodig?

Experiment Schachter: idem verloop als basis experiment

O.V: 1.angstniveau hoog – laag

2. Communicatie zwijgconditie – irrelevante communicatie

A.V: idem basisexperiment

Resultaten:

Zelfs als de pp geen woord mochten wisselen, verkozen ze vaker samen te wachten in de conditie met hoge angst dan in de conditie met lage angst

⇒ Verbale communicatie speelt geen cruciale rol

Experiment van Gump & Kulik

Pp worden verdeeld in paren, ieder wacht met iemand anders

O.V: angstniveau band om arm: irritatie – “ & borstkas”: pijn

perceptie van de ander lotgenoot – niet lotgenoot (aan ander exp.)

A.V: voorkeur samenzijn registratie van hoelang pp naar elkaar kijken in wachtperiode

Resultaten:

- hoge angst: pp kijken langer naar elkaar bij lotgenoot dan bij niet lotgenoot

- lage angst: pp kijken iets langer naar niet- lotgenoot dan naar de lotgenoot (niet significant)

⇒ Mensen vertonen bij hoge angst affiliatie met lotgenoot, minder met niet-lotgenoot en deze voorkeur had specifiek te maken met het soort angst

Samenzijn: angstreductie of zelfevaluatie?

- directe angstreductie: mensen zijn minder bang als ze samen zijn

- zelfevaluatiehypothese: 1.) samenzijn leidt tot een gelijkwording van emoties tussen indiv.
2.) gelijkwording is grootst bij indiv. die matig v elkr verschillen

Experiment van wrightsmann

Opzet: glucose toedienen, wordt gewaarschuwd voor 'glucoseshock' → 1ste angstmeting vragenlijst

O.V: - alleenconditie: wachten in isolatie op inspuitingen

- samensprekenconditie: wachten in groep van 4 met mogelijkheid tot praten

- samenzwigenconditie: wachten in groep van 4 zonder te mogen praten

A.V: 2de angstmeting vragenlijst

Resultaten i.v.m. ANGSTREDUCTIE:

Als samenzijn op zich angstreducerend is, dan moeten de gemiddelde angstniveaus bij de 2de meting lager zijn in de sociale condities dan in de alleenconditie.

Bij de 1ste angstmeting geen significante verschillen MAAR OOK bij de 2de angstmeting waren er geen significante verschillen tussen de 3 condities.

- Omdat het al dan niet samenzijn tijdens de wachttijd niet tot een grotere angstreductie leidde in de sociale condities dan in de alleencondities, beschouwen we de angstreductiehypothese als WEERLEGD!

Resultaten i.v.m. ANGSTEVALUATIE:

(opstellen van variatiebreedte van de angstscores als maat vr homogeniteit/ heterogeniteit v groep dr hoogste score groep – laagste score groep)

(assimilatie-index: $VB2 / VB1$ hoe groter de groepsvorming, hoe kleiner de index als er geen homogenisering optreedt dan index = 1)

Zelfevaluatiehypothese:

PREDICTIE 1

“ gemiddelde assimilatie-index moet kleiner zijn dan 1 in alle sociale condities en ook significant kleiner dan in de alleenconditie”

In de alleenconditie: assimilatie-index 0.98 = cruciaal!

In de sociale condities: indexen significant lager (0.84 & 0.83)

- Voor zover de theorie van sociale vergelijking via wederzijdse sociale beïnvloeding een tendens tot assimilatie onderstelt, STEUNT het onderzoek de zelfevaluatiehypothese , hetzij door verandering van de eigen evaluatie, hetzij door beïnvloeding van de evaluatie van de emotie bij lotgenoten.

PREDICTIE 2

“de assimilatie moet het grootst zijn in groepen van mensen die initieel matig verschillen”

(we verwachten dat groepen die initieel sterk verschillend en sterk gelijken waren, minder homogeen worden dan de minder heterogeen samengestelde groepen met intermediaire initiele V.B.)

In de alleenconditie: geen verband tussen assimilatie & initiele heterogeniteit

In de sociale condities: een sterke assimilatie in de groepen met intermediaire V.B. en haast geen assimilatie in de groepen met initieel grote V.B.

⇒ STEUN

Opmerking: personen die extreme positie innemen minder beïnvloedbaar?

→ FOUT:

het verschil tussen de angstscore voor en na de wachttijd was ong. 3x groter bij de extreem angstigen/kalmen, die toevallig behoorden tot een samen wachtende groep met intermediaire V.B., dan bij de even angstige/kalme extremen die behoorden tot een grote V.B.

- Niet het individu en zijn/haar ev. extreme reactie zijn belangrijk, maar wel de groep waarin de extreme individuen terechtkomen.

Besluit:

Samen wachten leidt tot grotere uniformiteit en er treedt zowel wederzijdse sociale beïnvloeding als verwerping van devianten op als mensen met uiteenlopende emotionele toestanden worden samengebracht.

Leidt angst altijd tot affiliatie?

Affiliatie = samen willen zijn

Geboortelang, angst en affiliatie

Schachter: "Heeft geboortelang een effect?"

- 67% van de eerstgeborenen (EG) in de hogeangstconditie reageert affiliatief tegenover 35% van de latergeborenen (LG). In de lageangstcondities is er geen verband.

2 veronderstellingen:

1. EG worden vlugger angstig (& reageren meer affiliatief)
2. Het verband tussen angst & affiliatie is sterker bij EG

⇒ Steun voor beide:

- Onder identieke angstaanjagende proefvelden, weigerden 28% van de EG
⇔ 8% LG verder mee te werken aan de proef.

Bij proef rond pijntolerantie verdroegen 50% LG de max.schok ⇔ 27% EG

→ EG reageren vlugger angstig dan LG

- Pp die zichzelf als angstig beschreven: 80% EG reageert affiliatief
⇔ 31% LG ! verband geboortelang & affiliatie onafh. v gezinsgrootte

OOK: verband tussen geboortelang & efficiëntie van gevechtspiloten (Torrance)

PREDICTIE: EG zijn minder efficiënt dan LG (alln => angst => slechte prestatie moeilijke taak)

→ bevestigd!

OOK:

- Studie van Bakan
➔ LG relatief sterker aanwezig in een steekproef van alcoholisten dan EG
- Studie van Wiener & Strieper
➔ 80% EG ⇔ 59% EG maken gebruik van psychotherapie na oorlog (ook minder lang)
- Zowel alcoholisten als oud-strijders hebben angst/stress. De LG reageren niet-sociaal op deze angst (& vluchten nr fles), de EG reageren meer affiliatief (beroep doen op ander).

Bouwstenen voor een verklaring

EG hebben relatief goed geleerd dat de aanwezigheid van anderen in angstaanjagende situaties positieve gevolgen heeft (onervaren ouders komen kind bij minste te hulp), terwijl LG dat minder hebben geleerd (ouders al meer ervaren), maar wel relatief goed hebben geleerd dat de aanwezigheid van anderen negatieve gevolgen kan hebben (brute oudere broer/zus)

Brede verschillen tussen eerst- & latergeborenen?

Hoyt & Raven: EG veel meer contact gezocht tijdens 1ste kwartier na aardbeving dan LG

Galton: EG meer kans op slagen in universitaire studies & hogere score op streven naar succes & prestatiemotivatie

OOK: EG meer vertegenwoordigd in de groep van uitmuntende geleerden

Herrera, Zajonc, W,C: EG gemiddeld meer jaren onderwijs & meer prestigieuze banen dan LG

!! gezinsgrootte & socio-economische omstandigheden niet altijd constant gehouden

Honger en affilatie

Schachter: "Kan een hongergevoel affiliatieve reacties activeren die verklaard kunnen worden door de onderstelde behoefte aan zelfevaluatie via sociale vergelijking?"

O.V: voedseldeprivatie 20u, 6u, 0u niet gegeten

A.V: al dan niet affiliatieve keuze

Resultaten:

- In de grote hongerconditie: 67% affiliatief
- In de medium hongerconditie: 35% affiliatief
- In de kleine hongerconditie: 30% affiliatief (+ uitgesproken voorkeur voor alleen zijn)
- Hongergevoel roept bij Pp onduidelijke gewaarwordingen op waarbij de andere als instrument voor zelfevaluatie gebruikt wordt. (steun: niet- ⇔ vasters; minder affiliatief)

Sociale vergelijking en de aard van emoties

experiment van Schachter & Singer

hypothese:

“ als mensen een verhoogde fysiologische opwindning ervaren waarbij ze deze niet aan de hand van objectieve gegevens kunnen evalueren, ze deze opwindning evalueren door sociale vergelijking.”

Opzet: inspuiting met Suproxin-vitamine voor invloed op gezichtscherpte

O.V:

- Fysiologische opwindning: hoog (epinefrine-inspuiting) – normaal (zoutoplossing)
- Beschikbaarheid van een passende verklaring voor de opwindning
: ‘juiste’ uitleg – ‘foute’ uitleg – geen uitleg
- Gedrag van 1 andere pseudo-pp ‘in dezelfde situatie’: euforisch – woede

A.V: euforisch: imitatie-index + initiatief index (pp zelf euforisch gedrag)

woede: woede – index (imitatie)

zelfbeschrijving met 2 cruciale emotie-items: irritatie & woede – blijdschap

Resultaten:

Pp in de opwindingsconditie die daar geen gepaste (‘juiste’ uitleg) voor hadden, beschreven zich na contact met een ‘euforische’ lotgenoot als euforischer dan pp die wel een passende uitleg hadden.

! Pp van de placeboconditie verschilden op geen enkele meting van de pp uit de epinefrineconditie!

! In de woedecondities gedroegen de pp van de ‘geen uitleg’ conditie zich bozer dan in de placebo- & uitlegconditie, maar de zelfbeschrijvingen toonden geen verschil!

- De theorie van sociale vergelijking kreeg steun, maar deze was niet eenduidig!

Pp in de ‘geen uitleg’ conditie gedroegen zich niet anders dan pp van de ‘uitleg’ conditie. Ook de rol van opwindning leek problematisch, omdat de placeboconditie niet verschilde van de ‘foute uitleg’ conditie en de ‘geen uitleg’ conditie, noch qua open gedrag, noch qua zelfbeschrijving.

Enkele opmerkingen over methode, resultaten en interpretatie

De resultaten voor de euforiecondities bevatten 2 problemen:

- De gedragsindices toonden geen verschil tussen de uitleg- & de geen uitleg conditie
- Resultaten van de placebo conditie lagen tussen die van de uitleg- & geen uitleg condities en verschilden er niet significant van.

Mogelijke verklaring voor afwezigheid van een verschil tussen de geen uitleg- & uitleg conditie:

Sommige pp uit de ‘geen uitleg’- & ‘foute uitleg’ conditie schreven hun opwindning spontaan toe aan de inspuiting → hadden dus wel een zelfgeconstrueerde ‘objectieve’ verklaring

Mogelijke verklaring voor de afwezigheid van een verschil tussen de placebo- & opwindingscondities:

Polsslag van sommige pp uit de placeboconditie wees op verhoogde opwindning
→ dit t.g.v. de injectie

HERANALYSE: resultaten lagen in de lijn van de theorie van sociale vergelijking
maar... quasi – experimentele proefopzet! (pp niet langer op toeval verdeeld)

Mogelijke verklaring voor de afwezigheid van verschil tussen de zelfbeschrijvingen in de woedeconditie:

- Angst dat negatieve houding zou leiden tot de inhouding van studiepunten
- Doordat woedende pseudopp op einde opstapt neemt de pp een uitweg waar die de situatie draaglijker kan maken en uitingen van woede elimineert

Is sociale vergelijking nog algemener dan Leon Festinger dacht?

! Schachter en Wrightsman hebben NIET bewezen dat zelfevaluatie van de angstemoties via sociale vergelijking de ENIGE verklaring is voor affiliatie met lotgenoten na/tijdens een acute stresservaring.

- WEL: emotionele sociale vergelijking is een belangrijke determinant voor samenkeuze & een belangrijk effect van samenzijn

Gilbert, Giesler & Morris:

Hypothese:

“ sociale vergelijking is veeleer een spontaan proces dat altijd en overal optreedt als we ons een indruk willen vormen van vb. onze vaardigheden, waarvan we de info onderdrukken als deze niet zo informatief blijkt te zijn”

Verskil met theorie van sociale vergelijking: geen vglking – altijd vglking, ev. ongedaan maken

Toetsbaar? Ja, het ongedaan maken van sociale vglking treedt meer/alleen op als iemand weinig andere zaken om het hoofd heeft

Experiment 1:

opzet: 2 foto's van mensen beoordelen wie schizofrenie leed alle pp 10/18 juist zagezegd

O.V: concentratievermogen: getal van 8 cijfers onthouden (cogn. belast) – niets extra
instructievideo: deelnemer alle items juist (uitvoerig ingeoefend) – “” alle items
fout (misleidende feedback)

➔ pp niet in dezelfde situatie als deelnemer! (geen bruikbare info!)

A.V.: zelfgerapporteerde vaardigheid om mensen te identificeren met verhoogde kans op
schizofrenie + aangeven hoe hoog de gemiddelde deelnemer scoort

Resultaten:

De beoordeling van de pp van hun vaardigheid hing niet af van de score van de pseudodeelnemer ALS de pp zelf hun aandacht op de video & eigen detectietaak hadden kunnen richten. De pp die extra cognitief belast waren, werden wel beïnvloed door de score van de deelnemer nl. had zij het goed gedaan, dan vonden de pp dat zij het relatief slecht gedaan hadden en vice versa.

Experiment 2:

Opzet: oprechte van oprechte emoties onderscheiden nooit extra belast!

O.V.: video na opdracht: taak pseudodeelneemster identiek – gemakkelijker – moeilijker

A.V.: eigen vaardigheid schatten (= meting van sociale vglking)
aangeven hoe ze zich voelen na krijgen eigen punten & die van pseudodeelneemster

Resultaten:

De beoordeling van de pp van hun vaardigheid hing af van de score van de pseudodeelneemster als zij dezelfde taak had gdn, maar niet bij de moeilijkere of gemakkelijkere taak.

MAAR..

stemming verbeterde na het zien van een slechte prestatie en vice versa ongeacht de taak van de pseudodeelneemster hetzelfde was of niet! (=affectieve responsen vertellen niet hetzelfde!)

Besluit beide experimenten:

- Sociale vergelijking treedt ook op t.o.v. onvergelykbare anderen, maar we maken deze ongedaan als we daar voldoende cognitieve capaciteit voor hebben (exp. 1) en zelfs dan nog onvolledig (exp.2). Dat betekent dat we in meer omstandigheden beïnvloed kunnen worden door het gedrag van anderen dan de oorspronkelijke theorie suggereerde!

Primitieve emotionele besmetting

“Hebben we hier niet veeleer te maken met sociale gedragsaansteking?”

Ja, dan impliceert dit dat:

1. Mensen imiteren elkaars gedrag en dit beïnvloedt hun subjectieve emotionele beleving
2. Dit gebeurt vooral in condities waarin de theorie van sociale vglking een sterkere sociale beïnvloeding voorspelt

! opwindings = belangrijke determinant (zo ook exp. v. Schachter verklaren)

De theorie van de primitieve emotionele besmetting

= emotionele aansteking die zo basis is, dat hogere cognitieve processen zoals bewuste sociale vglking of redeneringen over de emoties&cognities van de ander daarvoor niet nodig zijn.

Primitieve emotionele besmetting door:

- We imiteren **automatisch & onbewust** gedrag van de ander, inclusief hun expressieve gedrag
- Ons expressieve gedrag beïnvloedt onze subjectieve beleving

Imiteren we elkaar?

experiment van Lundqvist & Dimberg

opzet: veranderingen in huidstemp. meten van pp bij zien dia's waarop mensen emoties uitdrukken zonder dat deze iets mogen doen

O.V.: emoties: verdriet- woede- vrees- verbazing- afkeer- blijdschap- geen specifieke emotie

A.V.: fysiologische activiteit in spieren die een rol speelden in de desbetreffende uitdrukkingen

- M. zygomaticus major: blijdschap (mondhoeken omhoog & nr achter)
- M. levator labii superioris: afkeer (bovenlip omhoog & neusgaten wijder)
- M. lateralis: verbazing (wenkbrauwen omhoog)
- M. corrugator supercilii: boos, vrees, verdriet (wenkbrauwen samentrekken)

Resultaten:

Bij het kijken naar een blij gezicht vertoonden de pp een significant hogere mate van spieractiviteit in de M. zygomaticus major. Bij het kijken naar een verbaasd gezicht vertoonden ze een significant verhoogde mate van activiteit in de M. lateralis. Bij het kijken naar een verdrietig/boos gezicht vertoonden ze een verhoogde activiteit in de M. corrugator supercilii.

- We imiteren elkaars expressieve gedrag automatisch!

Opm.: nabootsing kan instrumenteel zijn: wenselijke indruk maken op onderzoekers

Experiment van Dimberg, Thunberg & Elmehed

Opzet: effect bestuderen van zien van gezichten op transpiratie gezichtshuid
(! Dia 5sec. getoond dan gevolgd dr zeer kort aangeboden dia zonder dat pp dit realiseren)

O.V.: uitdrukking gezicht: blij – kwaad neutraal (= dia 5sec.)

A.V.: verandering in EMG-activiteit tussen de sec. voor&sec. na tonen stimulusgezicht

Resultaten:

De pp vertoonden binnen een halve seconde na het zeer kort verschijnen van een blij gezicht een significant hogere mate van spieractiviteit in de M. zygomaticus major. Een verhoogde activiteit in de M. corrugator supercilii trad op na het zeer kort verschijnen van een boos gezicht.

- Activiteit in spieren die een rol spelen bij emotionele uitdrukkingen staan onder stimuluscontrole van de uitdrukkingen waaraan we blootgesteld worden (onbewust!)

Leidt gedrag tot emoties?

Probleem: subjectieve beleving van emoties staat onder stimuluscontrole van iemands eigen expressieve gedragingen

- Hoe expressief gedrag uitlokken zonder Pp bloot te stellen aan bijhorende subjectieve beleving?
- Hoe subjectieve beleving meten zonder ernaar te vragen?

Lachen, pruil en blij zijn

experiment van Strack, Martin & Stepper

“mensen hebben de neiging om eender welke prikkel gunstiger te evalueren als ze in een positieve stemming zijn dan als ze in een negatieve stemming zijn”

Opzet: aanleren van alternatieve manieren van schrijven

O.V.: uitdrukking pp:

- neutrale conditie: pen in niet- geprefereerde hand
- lachenconditie: pen tussen tanden houden zonder lippen te raken
- nietlachenconditie: pen tussen lippen houden zonder tanden te raken

A.V.: beoordeling van cartoons

Resultaten:

- In de nietlachenconditie: cartoons gemiddeld minder leuk dan in neutrale conditie
- In de lachenconditie: cartoons leuker dan in de neutrale conditie

! stemmingeffecten niet toe te schrijven aan uitvoeren moeilijker/gemakkelijker taak

Kijk eens diep in mijn ogen...

“als expressief gedrag tot de ervaring van de geassocieerde emotie leidt, kan iemand dan verliefde gevoelens krijgen omdat hij/zij verliefd gedrag heeft vertoond?”

Experiment van Kellerman, Lewis & Laird

Opzet: als voorbereiding op taak moeten pp zich ‘mentaal afstellen’ op elkaar (telepathisch contact)

O.V.: expressief gedrag: naar elkaars handen kijken – in de ogen kijken

A.V.: vragenlijst over gevoelens voor de ander: verandering scores voor&na

Resultaten:

De paren die elkaar in de ogen hebben gekeken, leken elkaar meer te gaan mogen. De paren die naar elkaars hand hebben gekeken, mogen elkaar daarna niet meer. ➔ STEUN!

Hoe leidt gedrag tot emoties?

- Zelfperceptie:
net zoals we de affectieve toestanden van anderen afleiden uit hoe die anderen zich gedragen, leiden we soms uit ons eigen gedrag af hoe we ons ‘blijkbaar’ voelen
- Zenuwstelsel:
 - o Zajonc ‘Vascular theory of emotional efference’
: Onze gelaatsuitdrukking heeft een invloed op de hoeveelheid lucht die we via de neus inademen. Als we lachen, komt er meer lucht binnen via de neus dan als we kwaad of bedrukt kijken. Deze lucht beïnvloedt de temperatuur van onze hersenen. Doordat de buitentemperatuur gewoonlijk lager is dan die in ons organisme, gaat het om een verkoelende invloed. De temperatuur van de hersenen is op zijn beurt van invloed op de synthese en het vrijkomen van neurotransmitters die een rol spelen bij het reguleren van onze stemming zoals serotonine & dopamine. Hoe beter de hersenen gekoeld worden, hoe beter onze stemming & vice versa.
➔ beïnvloeding van emoties door temperatuur hersenen (↔ bloed)

O.V.:	muziek:	vrolijk – verdrietig
	ademen:	normaal – alleen dr neus – alleen dr mond
A.V.:	stemming pp	& beoordeling muziek

Resultaten:

Pp die alleen door de mond ademden, rapporteerden een slechter wordende stemming, ongeacht of ze naar vrolijke/triesticke muziek luisterden, terwijl pp die normaal/alleen door de neus ademden een iets gunstiger wordende stemming rapporteerden. Bovendien beoordelen pp die normaal/alleen door de neus ademden de muziek als mooier dan de pp die door de mond ademden, terwijl het om dezelfde muziek ging.

Besluit:

STEUN voor hypothese dat zuur kijken de luchttoevoer via de neus doet verminderen en dat een verminderde luchttoevoer samen gaat met een verhoogde temperatuur & een minder gunstig affect.

Komt emotionele besmetting automatisch & onbewust tot stand?

“kunnen mensen door primitieve emotionele besmetting emoties van elkaar overnemen zonder een idee te hebben waar die stemmingen vandaan komen?”

Experiment van Neumann & Strack

Opzet: filosofisch traktaat beluisteren via koptelefoon zo aandachtig mogelijk

O.V.: extra taak (handigheidsproef) – niet extra doen
toon tekst: vrolijk – droevig
vooraf foto van voorlezer: knappe man – onknappe man

A.V.: vragenlijst over stemming& of die al dan niet veranderd was door luistertaak

Resultaten:

De pp die een blij voorgelezen tekst hadden gehoord rapporteerden een betere stemming dan pp die geluisterd hadden naar de droevige tekst. 3 bijkomende gegevens:

- Aansteking trad op onafh. van al dan niet uitvoeren van een bijkomende taak
⇒ Overnemen van emoties vereist geen inspanning = automatisch!!
- Pp ontkenden dat hun stemming door de luistertaak veranderd was
⇒ Realiseren niet dat luisteren een invloed had = onbewust!!
- Aansteking ongeacht de aantrekkelijkheid van de voorlezer

Externe beïnvloeding van lichamelijke gewaarwordingen

“zou het kunnen dat lichamelijke gewaarwordingen net als emoties psychologisch aanstekelijk zijn, zodat deze aanstekelijkheid een rationele verklaring biedt van ‘massahysterie’ verschijnselen?”

Confirmatorische informatieselectie

We letten selectief meer op bepaalde prikkels dan andere. Hoe gebeurt deze selectie?

- ⇒ Op confirmatorische wijze selecteren:
als we bepaalde verwachtingen hebben, proberen we die te toetsen door te zoeken naar informatie die ze bevestigt. (⇔ wetenschap: falsificatie)

De verwachtingen die we koesteren over wat we gaan voelen, worden ons vaak aangereikt door de (niet-) verbale prikkels die anderen genereren.

DUS: sociale prikkels beïnvloeden de waarneming van interne toestanden doordat ze ons verwachtingen opdringen die we op een confirmatorische manier toetsen

Externe beïnvloeding van de eigen subjectieve temperatuur?

experiment van Pennebaker & Skelton

opzet: zittend in stoel taak uitvoeren terwijl pp blootgesteld worden aan 'ultrasoon geluid' & mededeling dat geluid invloed heeft op lichaamstemperatuur

O.V.: vertellen invloed: "temp. Dalen" – "Temp. Stijgen" – "gn evidentie voor verband"

A.V.: temperatuur

beoordeling van eigen temperatuursverandering

aangeven in welke mate 'gelet op' sensaties die aanwijzingen gaven vr temp.verandering

Resultaten:

Pp die een verhoging verwachtten, zeiden dat hun temperatuur gestegen was, meer dan pp die geen verandering voorspeld hadden gekregen. Pp die een daling verwachtten, rapporteerden een daling die niet verschilde van de controleconditie. Het lijkt er dus op dat opgedrongen verwachtingen de zelfgerapporteerde temp. Beïnvloedden, hoewel alleen voor de pp die een stijging verwachtten. De pp zeiden vooral op de signalen te hebben gelet, die ze op grond v manipulatie verwachtten. De pp hun gemiddelde temperatuur verschilde niet tussen de 3 groepen.

- ⇒ De opgedrongen verwachtingen leiden niet tot objectieve verschillen in lichaamstemperatuur, maar wel syst. verschillen in hoe de pp hun lich.temp. waarnamen.

! zelfrapportering IS NIET hetzelfde als perceptie

" hoe kan worden uitgesloten dat de zelfbeschrijvingen zgn. 'vraageffecten' waren?"

- Pp wisten dat temp. gemeten werd → zelfbeschrijvingen minder beïnvloed
 - Schommelingen in temperatuurcurves:
Wie grote schommelingen vertoont & o.i.v. een verwachte stijging vooral op indicaties van een stijging let, kan dus sterkere indicaties van een stijging waarnemen dan iemand die dezelfde verwachting koestert maar kleine schommelingen vertoont.
 - ⇒ Rapportering dr pp van veranderingen in temp. hing samen met een fysiologische parameter die de pp niet onder controle hadden & niets te maken mt vraageffecten
 - ⇒ = ook bevestiging van confirmatorische informatieselectie
-